

Nr 903

Av herr Werbro m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 107, med förslag till lag om vapenfri tjänst m. m.

(Lika lydande med motion nr 732 i Första kammaren)

I proposition nr 107 föreslås en omläggning av den vapenfria tjänsten till s. k. särskild tjänsteplikt. Tjänstgöringen är avsedd att i princip förläggas utanför krigsmakten, och den vapenfrie är under tjänstgöringen inte att anse som krigsman.

Det nu framlagda förslaget torde tillfredsställa de flesta av vapenvägrarna. Beträffande den tjänstgöring som de vapenfria tjänstepliktiga skall fullgöra bör emellertid enligt vår mening ytterligare ett alternativ kunna ifrågakomma.

Enligt förslaget till lag om vapenfri tjänst kan i huvudsak fyra slag av tjänstgöring bli aktuella för de vapenfria: brandtjänst, reparationstjänst, hälso- och sjukvårdstjänst samt ekonomi- eller expeditionstjänst. Det kan ifrågasättas om de vapenfria alltid är lämpade just för något av dessa fyra tjänstgöringsområden. Med hänsyn till att många av de vapenfria tjänstepliktiga torde vara studerande vid universitet och högskolor förefaller de föreslagna tjänstgöringsuppgifterna vara relativt okvalificerade. Enligt vår mening bör därför ytterligare ett tjänstgöringsområde tillkomma för dem som anses lämpade härför, nämligen forskning, undervisning och annat vetenskapligt arbete.

Departementschefen framhåller, att tjänstgöringen i krigstid bör avse för samhället betydelsefulla uppgifter och väljas inom områden där personalförstärkning behövs eller där personal behöver frigöras för andra väsentliga samhällsuppgifter.

Tjänstgöring som forskare, undervisare m. m. måste anses vara synnerligen betydelsefull för samhället. Likaså torde inom dessa samhällssektorer behovet av att frigöra personal i krigstid vara stort liksom därav uppkommande behov av personalförstärkningar.

För närvarande får ofta högt utbildade akademiker fullgöra ren handräckningstjänst vid vapenvägran. Andra åläggs utföra rena rutingöromål. Det måste anses vara slöseri med dyrbart utbildad arbetskraft att så dåligt utnyttja dessa vapenvägrares kapacitet. Genom de nya bestämmelserna öppnas emellertid nya möjligheter till civil tjänst av kvalificerat slag. De möjligheterna bör på allt sätt tillvaratas, bl. a. genom att tjänstgöringen

fullgörs inom sådana områden där bristen på väl utbildad arbetskraft är stor.

Vi avser med undervisning bl. a. sådana områden som är väl avgränsade och inte direkt ansluter till grundskolan, gymnasium eller fackskola. Tjänstgöringen bör exempelvis kunna förläggas till fångvårdsanstalter, anstalter för psykiskt utvecklingsstörda, externatskolor av olika slag m. fl., vilka alla är i stort behov av studievägledare och pedagogiska handledare.

Inom forskning och annan vetenskaplig verksamhet föreligger stort behov av akademisk grundforskning, varför exemplifiering på dessa områden torde vara överflödig. Vapenfria tjänstepliktiga med tillräckliga kvalifikationer bör inom olika forskningsgrenar kunna göra för samhället betydelsefulla insatser, om de förutom de fyra ovan nämnda tjänstgöringsområdena även erbjuds möjlighet tjänstgöra inom forskning, undervisning och vetenskap.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställer vi,

1. att riksdagen vid behandling av proposition nr 107 måtte besluta att vapenfri tjänstepliktig skall kunna fullgöra tjänst även inom forskning, undervisning och vetenskap; samt
2. att vederbörande utskott måtte i anledning härav utarbeta erforderlig lagtext.

Stockholm den 26 april 1966

W. Werbro (fp)

Axel Gustafsson (fp)
i Borås

Anders Jonsson (fp)

Sven Johansson (cp)

Einar Rimmerfors (fp)

Mårten Werner (h)

Claes Elmstedt (cp)

Nr 904

Av herr Björkman m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 111, angående förordning om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt, m. m.

(Lika lydande med motion nr 736 i Första kammaren)

Stockholm den 26 april 1966

Folke Björkman (h)

Leif Cassel (h)

Astrid Kristensson (h)
